

Αγροτική Κοινωνιολογία

Θεματική ενότητα 12: Η οικονομική κρίση & οι αγροτικές περιοχές 2/3

Όνομα καθηγητή: **Χαράλαμπος Κασίμης**

Τμήμα: **Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Στόχος εδώ είναι ο φοιτητής/τρια να ενημερωθεί, στη βάση πρόσφατων ευρημάτων, για τις επιπτώσεις της κρίσης στις αγροτικές περιοχές και τις διαφαινόμενες τάσεις επιστροφής στην υπαίθρο αστικών πληθυσμών. Η έννοια της ‘ανθεκτικότητας’/resilience και της κινητικότητας εισάγονται ως ‘απαντήσεις’ στην κρίση και μια σειρά οικονομικά μεγέθη της γεωργίας και της υπαίθρου επανεξετάζονται.

Λέξεις κλειδιά

- Οικονομική κρίση, κρίση στη γεωργία, ‘ανθεκτικότητα’, επιστροφή στην ύπαιθρο

Μεταβολές βασικών μεγεθών μέσα στην οικονομική κρίση 1/2

- Από την έναρξη της κρίσης, ενώ πάνω από 600.000 θέσεις εργασίας χάθηκαν στο σύνολο της οικονομίας και ενώ η ανεργία ξεπέρασε το 20%, τα ποσοτικά και τα ποιοτικά στοιχεία δείχνουν την γεωργία και την ύπαιθρο να μετατρέπονται σε καταφύγιο αλλά και σε θερμοκήπιο ιδεών και πρωτοβουλιών τόσο για ένα μέρος του πληθυσμού της υπαίθρου όσο και για έναν αστικό πληθυσμό που οδηγείται εκεί από ανάγκη ή/και από επιλογή.

Μεταβολές βασικών μεγεθών μέσα στην οικονομική κρίση 2/2

- Αντλώντας από τα δεδομένα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού στο υπόλοιπο μέρος της ανακοίνωσής μας θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε τα νέα δεδομένα και τις συνθήκες που διαμορφώνονται στην ελληνική γεωργία, στο περιβάλλον της κρίσης.
- Πρόκειται για μια επιστημονική απόπειρα προσέγγισης του φαινομένου που επικεντρώνεται στα χαρακτηριστικά των μεταβολών στην απασχόληση.

Στην απασχόληση

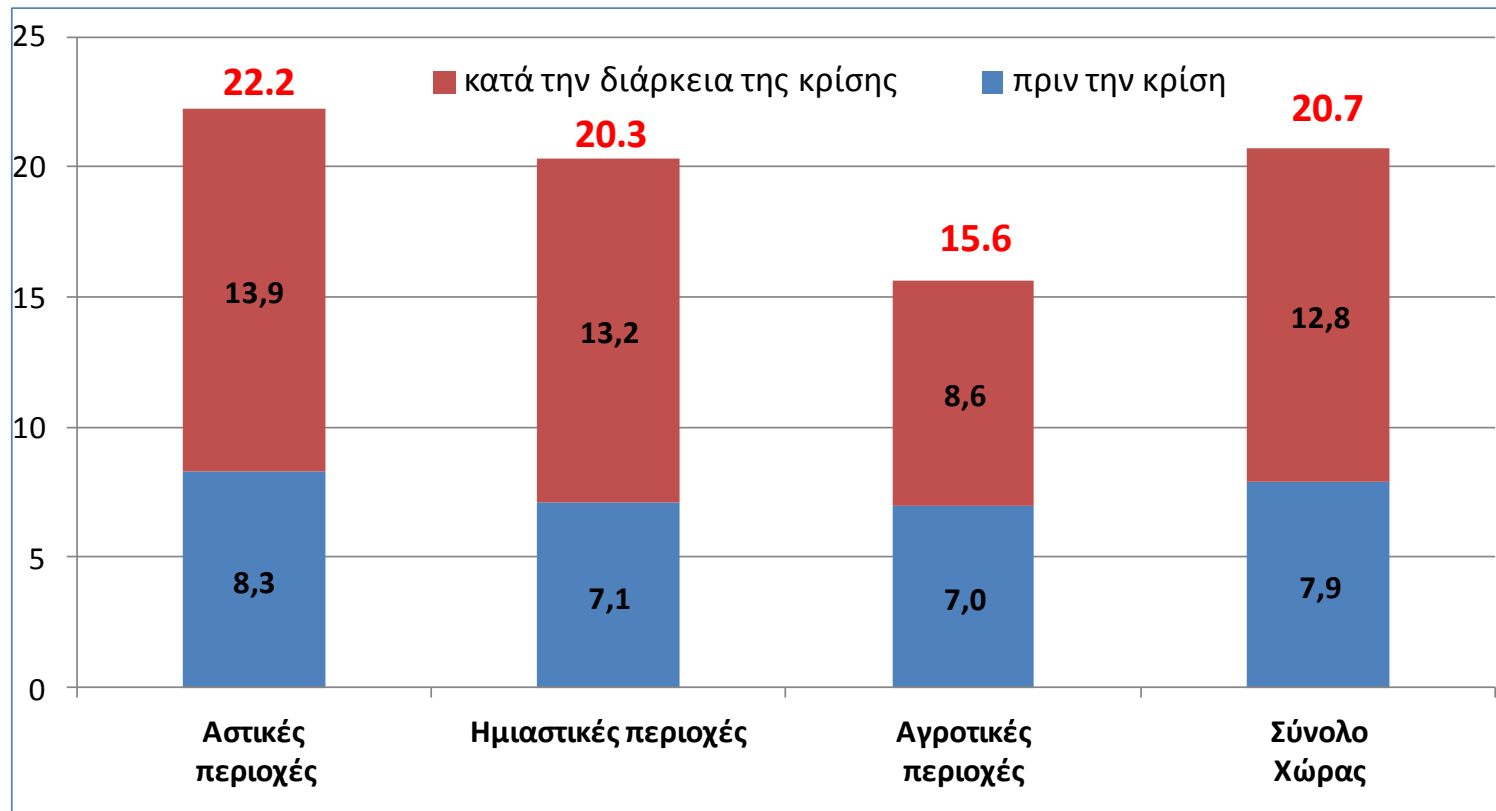
- Απασχολούμενοι στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας (σε χιλιάδες, μέσα επίπεδα έτους)

Στην ανεργία

- Εξέλιξη του % ανεργίας
(% ανεργίας πριν την οικονομική κρίση-4ο τρίμηνο 2008 και αύξηση του % ανεργίας κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης -4ο τρίμηνο 2011 έναντι 4ου τρίμηνου 2008)

Ευάλωτες ομάδες στην ανεργία

- Στις αγροτικές περιοχές, οι Αλβανοί μετανάστες έχουν, συγκριτικά με τους Έλληνες εργαζόμενους και τους λοιπούς μετανάστες, μεγαλύτερη πιθανότητα πλέον να μείνουν άνεργοι, ενώ το 2008 τα πράγματα ήταν αντίστροφα.
- Περισσότερες πιθανότητες να μείνουν άνεργες, συγκριτικά με τους άνδρες, έχουν οι γυναίκες, καθώς και οι πτυχιούχοι συγκριτικά με τους έχοντες πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Θέσεις απασχόλησης που χάθηκαν και θέσεις απασχόλησης που δημιουργήθηκαν (σε χιλιάδες)

	Αστικές Περιοχές	Ημιαστικές Περιοχές	Αγροτικές Περιοχές	Σύνολο Χώρας
Πρωτογενής Τομέας	+17	-7	-30	-20
Δευτερογενής Τομέας	-135	-18	-8	-160
Κατασκευές	-115	-25	-20	-160
Τριτογενής Τομέας	-246	-13	-5	-264
ΣΥΝΟΛΟ	-495	-65	-62	-621

Περιφερειακή προέλευση νεοεισερχόμενων

- 1 στους 2 νεοεισερχόμενους έχει προέλευση την Περιφέρεια Αττικής (37%) και το Υπόλοιπο Αττικής (8%).
- Στην υπόλοιπη κατανομή είναι κατά σειρά η Κεντρική Μακεδονία και η Θεσσαλονίκη (9%), η Θεσσαλία και η Στερεά Ελλάδα (7%), η Ανατολική Μακεδονία (6%), η Κρήτη (5%) κ.ο.κ.

Οι χαμένες (-) και οι νέες (+) θέσεις απασχόλησης του πρωτογενούς τομέα (σε χιλιάδες)

4^ο τρίμηνο 2011 σε σχέση με το 4^ο τρίμηνο 2008

	Αστικές Περιοχές	Ημιαστικές Περιοχές	Αγροτικές Περιοχές	Σύνολο Χώρας
Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	+0.8	+0.9	-7.7	-5.9
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	+9.4	-6.3	-10.9	-7.8
Μισθωτοί	+3.9	+2.5	+7.0	+13.4
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση	+2.9	-4.6	-18.1	-19.9
Σύνολο πρωτογενούς τομέα	+17.0	-7.5	-29.7	-20.2

Κατάσταση απασχόλησης πριν την είσοδο στη γεωργία

- Το 28 % των νεοεισερχομένων στον πρωτογενή τομέα από τις αστικές περιοχές δεν είχαν καμία απασχόληση την προηγούμενη χρονιά (το 21% ήταν άνεργοι, το 24% ήταν μαθητές/σπουδαστές, το 22% υπηρετούσαν την στρατιωτική τους θητεία, το 32% ήταν νοικοκυρές και λοιπές περιπτώσεις).
- Αντίθετα, το υπόλοιπο 72 % των νεοεισερχομένων μεταπήδησαν από άλλους κλάδους απασχόλησης (το 4% από τις κατασκευές, το 29% από τις δημόσιες υπηρεσίες, το 12% από δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, και τέλος το 54% από το εμπόριο, αναψυχή, διοικητικές και επαγγελματικές δραστηριότητες).

Ηλικία και εκπαίδευση νεοεισερχόμενων στην γεωργία

- Η μέση ηλικία των νεοεισερχομένων είναι τα 41.7 έτη, έναντι των παλαιών εργαζομένων που είναι 47.3 έτη. Το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων εργαζομένων είναι ηλικίας 35-39 έτη (19%).
- Οι νεοεισερχόμενοι έχουν υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο. Το 33% έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση (το 24% πτυχίο ανώτατης σχολής, και το 9% τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών) και το 47% δευτεροβάθμια.

Βιβλιογραφία 1/2

- Alpha Bank (2009). Ο Αγροτικός Τομέας στην Ελλάδα: Επιδοτήσεις και Παροχές Αντί για Αξιοποίηση των Συγκριτικών μας Πλεονεκτημάτων, *Οικονομικό Δελτίο*, Ιούνιος.
- Davoudi S. (2012), Resilience: A Bridging Concept or a Dead End?, *Planning Theory and Practice*, Vol. 13, No. 2, pp. 299-333.
- Κάπα Research (2012), *Επιστροφή στην Ύπαιθρο: Εργασία και Ποιότητα Ζωής*, Πανελλαδική Έρευνα.

Βιβλιογραφία 2/2

- Kasimis C., Papadopoulos A.G. (2013), Rural Transformations and Family Farming In Contemporary Greece, in: Dionisio Ortiz-Miranda, Ana Moragues-Faus, Eladio Arnalte-Alegre (eds) *Agriculture in Mediterranean Europe: Between Old and New Paradigms (Research in Rural Sociology and Development, Volume 19)*, Emerald Group Publishing Limited, pp. 263 – 293
- Κασίμης Χ., Ζωγραφάκης Σ. (2013), Η ύπαιθρος, η γεωργία και η κρίση, *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, Τεύχος 27, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2012, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2013, σελ. 17-31, Παπαζήσης, Αθήνα

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αναφοράς

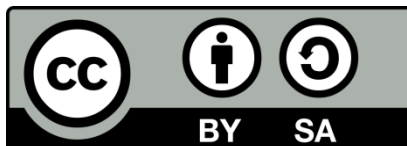
Copyright Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2014. Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Χαράλαμπος Κασίμης. «Αγροτική Κοινωνιολογία». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://mediasrv.aua.gr/eclass/courses/OCDAERD105/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων, π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
 - το Σημείωμα Αδειοδότησης
 - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
 - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)
- μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.